

Janusz Królikowski

"Izajasz wieszczem Chrystusa", Józef Paściak, Katowice 1987 : [recenzja]

Collectanea Theologica 60/1, 169-170

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zusa Chrystusa, Syna Bożego, Zbawiciela — wyjaśnia zasadniczą tożsamość tego wyznania. Nasz autor dokonał tego wyjaśnienia na drodze refleksji biblijnej nad tytułami, jakie nadał Jezusowi Chrystusowi Nowy Testament; są nimi: Jezus Chrystus, Pan Jezus, Syn Człowieczy, Jeden i ten sam, Bóg i człowiek, Kapłan i Pośrednik, Zbawiciel i Odkupiciel, Umarły i zmartwychwstały, Sędzia żywych i umarłych.

Część druga — *Antologia tekstów i świadectw* — prezentuje dzieje wyznania i wiary w Jezusa Chrystusa. Autor osiągnął wyznaczony cel w sposób bardzo oryginalny — przez zestawienie różnych wypowiedzi o tajemnicy Jezusa, zarówno wypowiedzi urzędu nauczycielskiego Kościoła, jak i wypowiedzi teologów od czasów najdawniejszych do współczesnych, katolickich i niekatolickich. Część ta stanowi centralną część omawianej publikacji, jest jakby jej ukierunkowaniem.

Część trzecia — *Wykład* — jest zarysem chrystologii systematycznej. Wprowadzeniem do tego zarysu jest refleksja metodologiczna o związkach, jakie zachodzą między teologią i chrystologią (*Chrystologia jako teologia; Teologia jako chrystologia*) oraz o możliwości ich ciągłego rozwoju. Następny etap wykładu chrystologicznego autora obejmuje spojrzenie na Jezusa Chrystusa jako „człowieka wobec Boga” i „Boga wobec człowieka”. Takie ustalenie refleksji chrystologicznej pozwala naszemu autorowi ukazać wewnętrzny dynamizm zjednoczenia Boga i człowieka w Jezusie Chrystusie Synu Bożym i jego dostępność dla człowieka dzięki Duchowi Świętemu. Dużą część wykładu T. Węclawski poświęca tajemnicy Wcielenia; akcentuje w niej powszechny zamiar zbawczy Boga. Zwieńczeniem wykładu jest refleksja nad paschalną tajemnicą Jezusa Chrystusa i jej skutkiem, czyli Odkupieniem; w refleksji tej zwraca uwagę czytelnika na dwa szczególne momenty tej tajemnicy: krzyż i zmartwychwstanie.

Chrystologiczne opracowanie T. Węclawskiego zasługuje na dużą uwagę, ponieważ wprowadza systematycznie w podstawowe prawdy wiary dotyczące Jezusa Chrystusa; na wiele problemów w polskiej literaturze chrystologicznej zwraca uwagę po raz pierwszy i poddaje znaczną liczbę nowych ukierunkowań, jakie można by zauważyć w naszych refleksjach teologicznych. *Elementy chrystologii* stanowią udaną próbę całościowego spojrzenia na tajemnicę Jezusa Chrystusa, choć domaga się ona wielu uściśleń i odpowiedzi (np. mało uwagi poświęcił autor tożsamości Jezusa Chrystusa, Jego historii, i w sposób zawężony potraktował Jego tajemnicę paschalną). Charakter publikacji domaga się także szerszego opracowania przypisów; widać u naszego autora szeroką znajomość wielu współczesnych opracowań chrystologicznych. Jakkolwiek książka jest systematycznym wykładem chrystologii, to w wielu miejscach zawiera szereg odniesień do życia chrześcijańskiego; może być dużą pomocą dla tych, którzy szukają pogłębienia istotnych treści swojej wiary.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

o. Józef PAŚCIAK OP, *Izajasz wieszczem Chrystusa*, Katowice 1987, Księgarnia Św. Jacka, s. 152 (*Attende Lectioni*, t. 12).

„Bóg sprawca natchnienia i autor ksiąg obydwu Testamentów mądrze postanowił, by Nowy Testament był ukryty w Starym, a Stary w Nowym znalazł wyjaśnienie” (KO 16; por. św. Augustyn, *Quaest. in Hept.* 2, 73: PL 34, 623). Przykład konkretnego realizowania się tej zasadniczej prawdy odnoszącej się do związków zachodzących między Starym i Nowym Testamentem otrzymaliśmy w książce o. J. Paściaka, dotyczącej księgi proroka Izajasza, zwłaszcza prorocत्व mesjańskich w niej zawartych. Autor analizuje i ukazuje w swym opracowaniu osobę Mesjasza, Jego przymioty, misję i zbawcze

dzieło, wylaniające się z przepowiadania proroka oraz spełnienie się tego przepowiadania w Jezusie Chrystusie.

Na początku sygnalizowanego opracowania znajdujemy krótkie omówienie tła historycznego, osoby, rodziny, działalności i chronologii proroka Izajasza oraz poruszone zagadnienie autorstwa Księgi, która od niego wzięła swoją nazwę.

Część druga przynosi obraz Mesjasza, jaki zawiera się w tzw. Księdze Emmanuela (Zz 6, 12), w której to księdze na szczególną uwagę zasługują proroctwa mesjańskie: Iz 7, 14, zapowiadające Emmanuela narodzonego z Dziewicy — znak ocalenia dla rodu Dawida i narodu izraelskiego; Iz 9, 1—6, mówiące o Zbawcy i Księciu pokoju oraz Iz 11, 1—9, w którym dowiadujemy się o Mesjaszu Królu sprawiedliwym, na którym spocznie Duch Jahwe.

W części trzeciej autor poddał szczegółowej refleksji egzegetycznej cztery prorocze Pieśni o Słudze Pańskim. Pieśń I (Iz 42,1—7) przedstawia powołanie i charakter misji Sługi Jahwe; Pieśń II (Iz 49, 1—7) ukazuje Jego trudne zadanie; Pieśń III (Iz 50, 4—9) zapowiada Jego proroczą misję, cierpienie i cnoty, a w Pieśni IV (Iz 52,13—53,12) poznajemy wielkość cierpień Sługi, Jego śmierć za grzechy ludzi i przyszłą chwałę.

Opracowanie o. J. Paściaka stawia przed naszymi oczyma owocność refleksji egzegetycznej nad Pismem Świętym, które dzięki niej staje przed nami w swej tajemniczej wzniosłości, misteryjności i boskości. Nie ma na świętych kartach takiego słowa, które byłoby pozbawione znaczenia. Po przeczytaniu omawianego opracowania jeszcze raz staje przed nami Stare Przymierze, niosące bogactwo treści i porywające piękno Bożej pedagogii zbawczej, któremu trzeba w naszej rzeczywistości przywrócić najbardziej pierwotne znaczenie oraz pogłębić refleksję nad nim przez egzegezę, teologię i pobożną medytację. Szkoda tylko, że nasz autor przedstawiając „chrystologię” proroka Izajasza pominął niektóre jej ciekawe momenty, te zwłaszcza, które związane są z Królestwem mesjańskim, w tym wielkiej wagi zapowiedź obłubieńczego związku Chrystusa z Kościołem (Iz 54, 4—14 — Ef 5, 2,23—29). Należy spodziewać się, że autor w niedługim czasie zaprezentuje nam inne owoce swojej refleksji egzegetycznej nad księgą proroka Izajasza.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

ks. Stanisław KOWALCZYK, *Człowiek i Bóg w nauce świętego Augustyna*, Warszawa 1988, Ośrodek Dokumentacji i Studiów Społecznych, s. 276.

Wśród myślicieli, którzy w sposób decydujący wpłynęli na rozwój ludzkiej myśli i wciąż na niego wpływają, niewątpliwie na jednym z czołowych miejsc należy umieścić św. Augustyna. Tym, co decyduje o jego znaczeniu w dziejach ludzkiej myśli, jest jego koncepcja filozoficzna chrześcijańskiej postawy wobec Boga i świata, wyrosła na gruncie starożytnej tradycji filozoficznej.

Ks. Stanisław Kowalczyk, profesor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, opublikował ostatnio owoce swojego zafascynowania św. Augustynem jako filozofem w książce *Człowiek i Bóg w nauce świętego Augustyna*. Otrzymał w tej publikacji całościowe spojrzenie na koncepcję filozoficzną św. Augustyna, która zamyka się w kręgu problemów dotyczących Boga i człowieka, problemów, które wyrastały z jego osobistego doświadczenia i działania.

W części pierwszej swego opracowania filozofii św. Augustyna ks. S. Kowalczyk podejmuje zespół podstawowych problemów, które pozwalają we właściwym świetle postawić tak osobę myśliciela z Tagasty, jak i jego refleksję filozoficzno-teologiczną. *Zagadnienia wstępne* przynoszą obraz ewolucji umysłowo-duchowej św. Augustyna, wyliczenie jego pism o tematyce antropologicznej i teodycealnej, omówienie zagadnień wzajemnych relacji między